

**THE BOOK WAS
DRENCHED**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_206151

UNIVERSAL
LIBRARY

QUP-24-4-4-69-5,000

Checked 19⁰⁰

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. *T 372.82*

Accession No. *G. T. 82*

Author *V41N*

Title *...*

This book should be returned on or before the date last marked below.

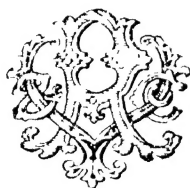
గాటకకథావాచకము

మొదటితరగతి.

— విద్యార్థులకు—

రా. వి. వి. మొదట్లమునా ఉన్న
శిక్షణచిరుము.

ప్రెస్ బాంబే నగరమున ఉన్నది, సి. ఏ. ఎల్. టి.,
కలకత్తా నగరము.

సంస్కరణ :

వేంకట రామ్ లిండ్ కో.,

హైదరాబాదు:—ఏలూరు.

రామ పబ్లికేషన్స్, ఏలూరు.

1932.

విషయ సూచిక .

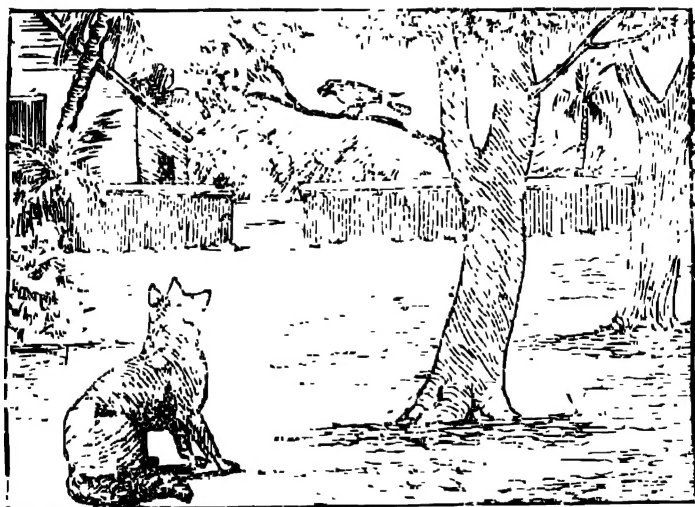
1. కాకి - నక్క .
2. సింహము - చిత్తెలుక .
3. చిలుకపూలి - కొంగ .
4. శోకనీయ - మేకపిల్ల .
5. పిల్లలు - పన్నెముద్దు .
6. ననుగు - మొసలి .

నాటకకథావాచకము

ముద్రాణము.

1. కాకి - నక్క.

1. కీ.

ఒక కాకి మోసపుముక్కను నోటఁ గొనిపోని
వచ్చెను. అది యొక చెట్టుమీఁదఁ గూర్చుండెను. ఆమోసపు
ముక్కను ఒకనక్క చూడెను. నక్క అతనిని గొని యుండెను.
కాకిని మోసపుచ్చి, మోసపుముక్కను వివరించు నక్క
తలచెను.

“ఓ, కాకిబావా ! నీ పాటను విని చాల కాలమైనది. నీ కంఠము చాల యింపుగా నుండును. ఒక్క పాటను బాడుము. నిని సొత్తోపించెదను” అని నక్క-బొగడెను. కాకి దాని మాటలకు ఉబ్బెను. ‘కా-కా’ అని యెఱచెను. మాంసపు ముక్క-క్రిందబడిపోయెను. ఆ ముక్క-ను నక్క-యెత్తుకొని పాటిపోయెను.

2. పర్షియన్లు.

1. కాకినోట ఏమియుండెను ?
2. దానినిఁ జూచి నక్క-యేమనుకొనెను ?
3. కాకిని నక్క-యేమని యడిగెను ?
4. కాకి పాడినపుడు మాంసపుముక్క-యేమాయెను?
5. మాంసము క్రిందబడినపుడు నక్క-యేమిచేసెను ?

3. సామెతలు.

1. కాకిచూపు:-కాకి చాల దూరమువఱకు బూడగలదు.
2. నక్క-జిత్తులు:-నక్క-ఉపాయము గలదని వాడుక.

4. ద్రావిడులు.

1. కాకి ముక్కు.
2. చెట్టుకొమ్మ.
3. నక్క-తోడి.

5. చేతిపని.

1. కాకి ఈత:-పుట్ల తోఁగాని, పీచుతోఁగాని, కాగితముతోఁగాని.
2. కాకిముక్కు:-అట్టతోఁగి వ్రైచించుట.

6. నస్తుహము.

నక్క- పొలములలో దిరుగును. భూమిలోఁ గిన్నము చేసికొని అందుడును. రాత్రివేళుండును. ఊరిలోనికివచ్చి కోళ్ళనెత్తికొని పోవును. నక్క- మాంసమును దినును. ఇది కొంతనఱకు కుక్కను బోలియుండును. దీనితోఁక కుచ్చువలె నుండును.

కాకి ఊరిలో నుండు యిది. దీని ముక్కు- గట్టిగా నుండును. ఇంక చుట్టునుదిరుగుచుండును. మెతుకులను, గింజులను దినుచుండును. ఇది చెట్లమీదను నుండుకట్ట కొనును. రాత్రి వేళ గూఁటిలో నిద్రించును. చెల్లవాఁడనె పిలిచి కూయును. కాకులు మానినపుడు చెల్లవాఁడనని మనకు గుఱుతు.

7. నాటకము.

నక్క:-నేను కడుపుతో మాంసమున్నది. ఎక్కడ తిరిగినను తిండికేమియు చూడకలేదు. (నైకి చూచి)

తే. గీ. కాకి అదిగా! మాంసపుముక్కు- కలన నోట

దగ్గఱకుఁ జేరరానిమ్ము దాని నిపుడు

మాంసమునుజేసి మాంసము చేసికొనెను

హెచ్చు పొగడిన నుబ్బు నీ పిచ్చి కాకి.

ఆ! మేలు. వచ్చి యీచెట్టుమీదనే వ్రాలినది.

కాకి:—(తనలో) నక్క చెట్టుక్రింద గూర్చున్నది. నావంకనే చూచుచున్నది.

నక్క:—కాకిబావా! నిన్ను చూచి ఎంతకాలమైనది!

తే. గీ. బాగుంగా బాడగలవు నీపాట విసంగ
గోరి యిచ్చట గూర్చుంటి గొంచెమైన
పాట వినుచువు మెప్పుడు బావ! నేను
మనసు సంతోషపడునట్లు వినెద దాని.

కాకి:—(తనలో) పాపము! నక్క మంచిది. నాకోసము వచ్చినది. నాపాటలను వినుపించెదను. (కా-కా-యని కూయును.) అయ్యో! నానోటిలోని మాంసపు ముక్క- క్రింద బడిపోయినది.

నక్క:—(తనలో) కావసేసినది యైనది. మాంసపు ముక్క దొరికినది. దీనిని నోట గట్టచుకొని పోయెదను. (మాంసమును నెత్తికొని పోవుచు.)

కాకి:—అయ్యో! ఎంతమాంసపోతిని! మాంసమును గట్ట పడి తెచ్చికొంటిని. తినుటకు ప్రార్థితకపోయెను.

ద్విపద. బరుల పొగడ్తకు గరువిపరాదు.

గరువించి కోల్పోతిగాదె మాంసమును.

8. కీర్తన.

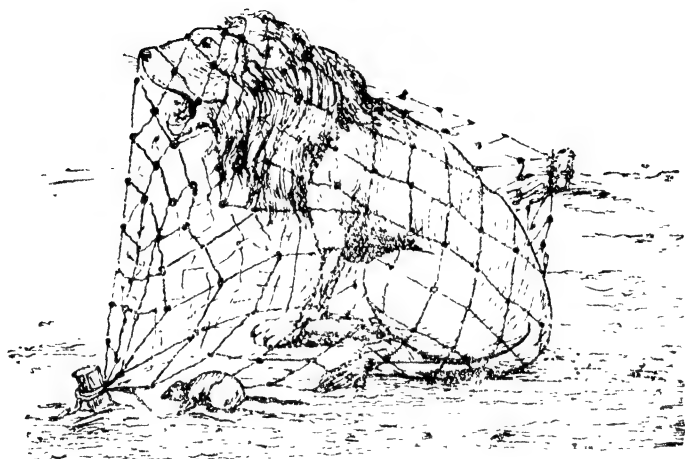
బరులు నిన్ను పొగడగానె యబ్బిపోకు మెప్పుడున్
బరుల మాటలందు నిజము నెఱిగి తిరుగగానలెన్ ||

తెలివిలేని కాకి వెదకి తెచ్చికొన్న మాంసమున్
సులుపుగాను నక్కమంచి పలుకులాడి పొందజే ||బ||

9. లెక్కలు.

1. ఒక నక్కకును ఒక కాకికిని గలిసి యెన్నికాళ్లు?
 2. కాకికంటె నక్కకు ఎన్నికాళ్లు ఎక్కువ?
 3. రెండుకాకుల కెన్నికాళ్లు?
 4. నక్కకాలు ఒకటి విడిగినది. ఇంక నెన్ని కాళ్ళతో నడుచును?
-

2. సింహము - చిట్టెలుక.

1. కథ.

ఒక సింహము నిద్రపోవుచుండెను. ఒక చిట్టెలుక దాని పైకికి యాట లాడు చుండెను. సింహము మేలుకొనెను. సింహము లేచి యెలుకను బట్టకొనెను.

చిట్టెలుక నణకుచు నన్న విడిచి పెట్టెను. ‘నీకు మేలు చేయుదును’ అనెను. “నీవు నాకేమి మేలు చేయగలవు?” అని నవ్వి, సింహముదానిని విడిచిపెట్టెను.

కొన్ని నాళ్ళకు సింహము వలలో జిక్కుకొనెను. వల నుండి తప్పించుకొనలేకపోయెను. సింహముగర్జించెను. సింహపు కేక చిట్టెలుక వినెను. విని షరుగై త్రికొని వచ్చెను. వలత్రాగ్లు

కొటికివేసెను. సింహము వలఁ దప్పించుకొని వెళ్ళిపోయెను.

2 పరీక్షలు.

1. సింహము ఏమిచేయుచుండెను ?
2. చిట్టెలుక సింహము గేమిచేసెను ?
3. సింహము తేచి ఏమిచేసెను ?
4. సింహమును చిట్టెలుక యేనుని వేడెను ?
5. సింహము చిట్టెలుక గేమిచేసెను ?
6. సింహమున కేను కిను గలిగెను ?
7. చిట్టెలుక వలను ఏమిచేసెను ?
8. సింహము ఏమొంది ?

3. సామెలు.

1. సింహబుర్రుడు:—సింహము ముక్కిలి బలమైన జంతువు.
మృగములు.
2. ఎలుకపన్ను:—పడుచుగ నుండునది.

4. ద్ఱాయిండు.

1. ఎలుకతోక. 2. వల. 3. సింహముతోక.

5. చేతిపని.

1. వల:—దారముతోఁ జేయవలెను.
2. ఎలుకతోక:—మట్టితోఁ జేయవలెను.

3. సింహముతోఁకః—పుల్లలతోను కాగితముతోను జేయవలెను.

6. పస్తపాకము.

1. సింహము అడవులలో నుండును. దీనిని సర్కసు కంపెనీలవారు బోనులలో నుంచుదురు. ఇది జుతువులన్నిటిలో బలమైనది. దీని నడుము చాల సన్నము. మగసింగమునకు మెడమీఁద జూలుండును. సింహము భయంకరమైనది. ఇది గర్జించును. సింహము మృగములన్నిటికిని రాజు.

2. ఎలుక గింజలను దినును. ఇది కన్నములను ద్రవ్యి అందులో నుండును. ఇంట్లకప్పులలోఁ దిరుగుచుండును. ఎలుక బట్టలను, పుస్తకములను కొట్టివేయును. దీనిపన్ను కఠకుగా నుండును. వేగముగాఁ బరుగెత్తఁ గలదు.

7. నాటకము.

సింహము:-అబ్బ! చాలబడలికగానున్నది. ఇక్కడఁగొంచెము సేపు నిద్రపోయెదను.

చిట్టెలుక:-(వచ్చి) ఏమిది! ఇట్టి చక్కనివస్తువును నేనెప్పుడును చూడలేదు. దీనిపై కెక్కి ఆడుకొందును. మెత్తగానున్నది.
(సింహముపైఁ దిరుగును.)

సింహము:—(మేలుకొని) ఆ! ఏమి నీపొగరు! నా మీదనే గంతులు వేయుచున్నావా? నీకుఁదగిన శాస్త్రిచేసెదను!
చూడుము. (ఎలుకను బట్టుకొనుచు).

చిట్టె:—(గజగజ వణకుచు)

ఛే. గీ. నదలు ననుఁ జంప నీకేమి వచ్చునయ్య
చంపకుండెన నీకు నే సాయపడెద

సింహ:—(నవ్వుచు)

చిన్నదానపు నాకేమి చేయఁగలవు
విడిచినాడను పొమ్మిక జడుపులేక.

సింహ:—అయ్యో ! వేటకాండ్ర వలలోఁ జిక్కితిని. వల
చాల గట్టిగా నున్నది. త్రొవఁజాలకున్నాను. ఇంక
జాపు నిజము.

ఛే. గీ. వలను జిక్కితి నన్నుఁ గాపాడుమయ్య !
శ-కరా ! నీవె నాకింక శరణమయ్య !
బలము చాలకయున్నది వలను త్రొవఁ
చావుఁ దప్పించి మృగరాజుఁ బ్రోవుమయ్య.

చిట్టె:—(నచ్చిచూచి) అయ్యో ! పాపము ! నన్ను ఈ
సింహము మునుఘాతాపాదినది. ఇప్పుడు వలలోఁ
బడినది, నేను వలత్రొవ్వును కొఱికివేసెదను. (వలను
గొఱుకుచు.)

సింహ:—(బయటికివచ్చి) మిత్రమా ! చిత్రాలుకా ! నీవు నా
ప్రాణములను నిలువఁబెట్టితివి. నీ మేలును మఱువఁ
జాలను.

చిట్టె:—మునుపు నన్నుఁ జంపకుండ విడిచిపెట్టితివి. బ్రదికి
యున్నాను. గనుక నిన్నుఁ గాపాడగలిగితిని.

సింహా:—ఇదమీద మనము స్నేహితులముగా నుండము. నా
గుహకుఁ బోవుదము. రమ్మ. (ఇద్దఱును బోవుదురు.)

8. శీర్షము.

ఎలుక:-1. పరుల కెగ్గదలచు దగను వెలుపుగలుగుచాచిచేన్
ఎలుకలేక సొగమునకుఁ వెలుపుచేయఁదలఁచితి.

2. కరుణతోక సొగమిప్పుడు కాచివిడిచె నన్నుదాఁ
గరుణతోడ గావకున్న మరణమొ ది యుండనే.

సింహ:-1. నేనె గొప్పవాడననుచు బావరాదు గడుచమున్
దాన చోని కలుసుచునుం దప్పకుండ నెప్పుడున్.

2. ఎన్నటికిని ఎన్నవారి నెసడింపరాదుగా.

బిన్నులైన యెలుక నాకుఁ జేయఁజేపె సాయమున?

9. శ్లోకములు.

1. ఎలుకకుఁ గాళ్ళెన్ని ? రౌఢు ఎలుకల కెన్నికాళ్ళు ? రౌఢు
సింహముల కెన్నికాళ్ళు ?

2. మూడుఎలుకల కెన్నితోడలు? ఎన్ని చెవులు? ఎన్నికాళ్ళు ?

3. నాలుగు సింహముల కెన్నితలలు?

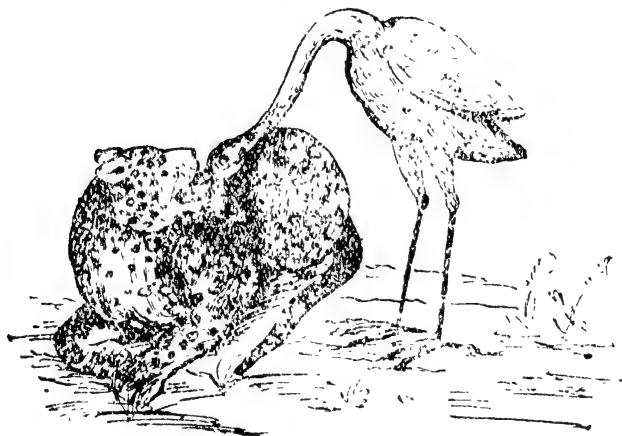
4. దినమున కొక్కలేడిని సింహముతినను. వారమున కెన్ని
టినిఁ దినను ?

5. నిమిషమునకొక త్రాటిని ఎలుకకొఱుకును. ఆఱుత్రాళ్ళను
ఎన్ని నిమిషములకుఁ గొఱుకును?

6. నిముసములో ఎలుక టెండు గజములు పోవును. మూడు నిముసములలో ఎన్ని గజములు పోవును ?
7. సింహము గడియకు మూడు స్త్రైళ్ళు పరుగెత్తును ? అటు స్త్రైళ్ళు ఎన్ని గడియలలో పరుగెత్తును ?

3. చిఱుత పులి - కొంగ.

— చిత్రాశిల్పము —

1. కథ.

ఒక చిఱుతపులి నోటిలో ఒక ఎముక గుచ్చుకొనెను. చిఱుతపులి చాల ఖాధ పడుచుండెను. ఒక కొంగ చిఱుతపులి ఖాధను జూచెను. 'నీనోటిలోనిఎముకను దీసెదను, నాకేమి

యిచ్చెదవు' అని కొంగ అడిగెను. 'తీయుము, గొప్ప బహుమాన మిచ్చెదను' అని పులి చెప్పెను.

పులి నోరు తెరిచెను. కొంగమెడపొడవైనది. మెడను పులినోటిలోఁ దోపెను. ముక్కుతో మెముకను బట్టిరిగెను. పులి చాల సంతోషించెను. కొంగ 'బహుమానము ఇమ్ము' అని అడిగెను.

'నీ మెడను నా నోటిలోఁ బెట్టితివి. అప్పుడు కొఱికిన మెడలఁ జచ్చి పోవుదువు. కొఱుకకుండ నిన్ను బ్రతికించితిని. అదియే గొప్ప బహుమానము' అని చెప్పెను.

2. ప శ్న లు .

1. చిఱుతపులికి నోటిలో నేమి గుచ్చుకొనెను ?
2. అందువలన దానికేమి కలిగినది ?
3. కొంగ చిఱుతపులి కేమిచేసెను ?
4. కొంగకేమియిచ్చెదనని పులిచెప్పినది ?
5. తుదకేమి చెప్పెను ?

3. సా మె త లు .

1. కొంగమెడ పొడవైన మెడ.
2. కొంగకాళ్ళు సన్నని పొడవైన కాళ్ళు.
3. కొంగ జపము దొంగ వేసము.

4. దొంగ.

1. పులికోట.

2. కొంగ మెడ.

3. ఎముక.

5. చేతిపని.

1. ఎముక - మట్టితో. 2. కొంగ కాలు - పుల్లలతో.

3. పులిగోరు - కాగితముతో.

6. పస్తుపాము.

1. చిఱుతపులి అడవులలోను, పొదలలోను ఉండును. కుక్కలను, కుండేళ్ళను, మేకలను బట్టుకొని తినును. ఇవి పిల్లిని బోలియుండును. రాత్రులయందు ఆహారము కొఱకు దిరుగును. దీని ఒడలిమీద చాలా లుండును, చూచుటకు భయంకరముగ నుండును.

2. కొంగ నీటి ఒడ్డున నుండును. చేపలను దినును. నీటియడుగున నుండు చేపలను బట్టుకొనగలదు. దీనిముక్కు మెడ పొడవుగనుండును. నీటిలో మెడపఱకు ముంచి చేపలను బట్టును. దీని కాళ్లు పొడవుగ నుండును. కొంచెము లోతు నీళ్ళలో నిలువగలను. దీని కన్నలు నీటిలోపలి చేపను జూడగలవు.

7. నాటకము.

చిటుతపులి:—నా గొంతుకలోఁ జాలబాధగ నున్నది.

ఆ. వె. గుక్కఁచి స్పృకుండఁ గొటికి మాంసంబును
సమలకుండఁ తింటి, నెముక యొకటి
గొంతులోనఁ గుచ్చుకొనియెఁ దాళఁగఁజాల
బాధకింక; ఎముక వచ్చుటెట్లు ?

కొంగ:—(ప్రవేశించి) ఓ చిటుతపులీ ! నీ గొంతుకలో నొక
యెముక గుచ్చుకొన్నదని విన్నాను. చాల బాధ
పడుచున్నావట.

చిటుతపులి:—అవునమ్మా! నాబాధ దేవునకుఁ దెలియవలె.
గొంతుకంతయు వాచినది.

కొంగ:—నామెడ పొడవైనది. నీనోటిలోఁ దూఱ్ఱి యెము
కను లాగెదను. నాకేమి బహుమాన మిచ్చెదవు ?

చిటుతపులి:—గొప్ప బహుమతి నిచ్చెదను. తీయుము.

కొంగ:—(ముక్కుతో నెముకనులాగి) ఇదిగో! ఎంత యెము
కయో చూడుము.

చిటుత:—అమ్మయ్యా! నా బాధ గట్టెక్కినది. నీకుఁ జాల
పుణ్యము వచ్చును.

కొంగ:—నాకు బహుమతిని యిచ్చు.

చిటుత:—ఓకొంగా ! నీవు వెట్టిదానవు.

అ. నె. పొడవుగలుగు నీకు పెండ్లు నా నోటిలోఁ
 పెట్టివవును కొఱికివేయకుండ .
 బ్రతకనిచ్చినాడ బహుమాన మీదె నీకు
 వేరే యడుగ నేల ? వెడలి పొమ్ము.

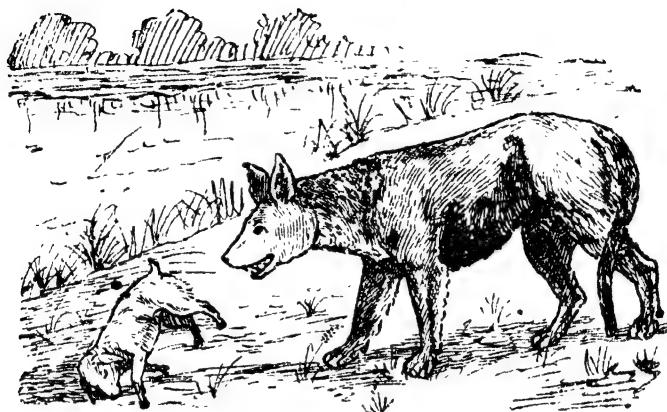
శిశువర్ణన.

చెడ్డవారి కెప్పుడు మేలు చేయఁ బోకుము
 చెడ్డవారు తిరిగి మేలు చేయఁదలఁచు
 చిఱుతప్పలికి కొంగ మేలుచేసి మున్నతాఁ
 దిరిగి పొందినట్టి మేలు తెలిసిపోయెఁగా ||చెడ్డ||

9. - క్కలు .

1. ఒక పులిమీఁదఁ బది చాఱలుగను, పెండు పులుల
 కెన్ని చాఱలుగను ?
2. నాలుగు కొంగల కెన్ని కట్టలుగను?
3. ఒక కొంగ దినమునకు 8 చేపలను దినును. పెండు
 కొంగ తెన్నిటినిం దినును ?
4. కొంగ నిముసమునకు 4 గజము తినును. నాలుగు
 నిముసములలో ఎన్నిగజములు పోవును ?
5. పులి గంటకు అయిదు మైళ్ళు పడుగెత్తును. పది మైళ్లు
 పోవుటకెన్ని గంటలు పట్టును ?

4. తోడేలు - మేకపిల్ల.

1. కథ.

గొల్లవాని మందలో నొక మేకపిల్ల కలదు. తన గుప్తుము వచ్చినట్లుగా నిగుడలించెను. “అమ్మా! నేను అడవిని జూచివచ్చెద”నని తల్లిని అడిగెను. తల్లి “పోవద్దని” యె-తయో చెప్పెను. మేక పిల్ల తల్లిమాట విసలేదు. అడవికి బోయెను. అచట జాలసేపు తిరిగెను. దానికి దాహమెనది.

నిరుద్రాపుట కొక యోకి బోయెను. అచ్చట నొక తోడేలుఉండెను. అది మేకపిల్లనుబట్టుకొనెను. “తల్లిమాట విసకుండ వచ్చితిని. అపాయము వచ్చినది. అని మేకపిల్ల విచారించెను, తోడేలు దానిని జూపి తినివేసెను.

2. పాఠాలు.

1. మేకపిల్ల ఎచ్చటనన్నది ?
2. దానికేమి బుద్ధిపుట్టినది ?
3. తల్లి ఏమి చెప్పినది ?
4. మేకపిల్ల ఏటికి ఎదురుబోయెను ?
5. అచ్చట ఏమి జరిగినది ?
6. మేకపిల్ల ఏమని విచారపడెను ?

3. సామెతలు.

1. మేకపోతు గాభీర్యము—పిటికితనమును కలిగి యుండియు దైర్యమును నటించుట.

4. దానింగు.

తోడేలు చెవి

మేకగిట్ట

మేకతోక

6. పాఠాలు.

1. మేక సాధువైన జంతువు. మేకలను గొల్ల వారు పెంచుదురు. ఇది అన్ని ఆకులను దినును. దీనిపాలు పథ్యము.

5. శ్లోకము.

1. తోడేలుచెవి - అట్టతో గత్తిరించవలెను.
2. మేకగిట్ట - మట్టితో జేయవలెను.
3. మేకతోక - కాగితముతో జేయవలెను.

నకు బనికివచ్చును. మేళ కొండలపై కెక్కి- మేతమేయును. దీని తోక కులుచ. కాళ్ళుపొడవు. దీనికి నన్నని చీలిన గిట్టలుండును.

2. తోడేలు క్రూరజంతువు. ఇది మేకపిల్లలను లేడి పిల్లలను చిన్న చిన్న జంతువులను జంపి తినును. ఇది గ్రామములలో దిరుగదు. అడవులలోను పొలములలోను దిరుగును. ఇది ఆకారములో జాలవఱకు కుక్కను బోలియుండును.

7. నాటకము.

మేకపిల్ల:—అమ్మా !

ఆ. వె. అడవిలోన దిరిగి ఆకలంబులమేసి

నీరుద్రావి యిల్లు జేరకుండఁ

గొంకి కట్టబట్టి గొల్లండు మందలోఁ

దూలునట్లు నన్నుఁ దోలుచుండు.

తల్లి:—ఓసీ ! నీవు పసిపిల్లవు. ఆనలకుఁ బోయినయెడలఆపద కలుగును. అందుచేత నిన్ను పోనియ్యకున్నాఁడు.

మేకపిల్ల:—అట్లుకాదు. ఈదినమున నేను అడవికిఁ బోయి మేసివచ్చెదను.

తల్లి:—వెళ్ళవద్దు. నీకుఁదెలియదు. అచ్చటఁ గ్రూరజంతువులుండును. ఆపదను పొందెదవు. నామాట వినుము. వెళ్ళవద్దు.

మేకపిల్ల:- ఏమైనను సరే! నేను వెళ్ళకమానను. అడవినిఁ జూచి రావలయును. (అనిపోవును.)

తోడేలు:- (ప్రవేశించి) అదిగో! చక్కని మేకపిల్ల వచ్చి నది. దీనినిఁ జంపి తినెదను. నాకడుపు నిండగలదు.

మేకపిల్ల:- అయ్యో! అదిగో! తోడేలు వచ్చుచున్నది. నామీదఁ బడును కాబోలు!

ఆ-వె. అమ్మమాట వినక అడవికి వచ్చితి నెనరు కు-నాకు నిపుడుప్రోవ దుమికి వచ్చుచుండె గోడేలు నామీది కెట్లు తప్పికొందు నిచటినుంసి.

తోడేలు:- (మేకపిల్లను జంపి) ఆహా! నేడు నాకుఁ గడుపు నిండ ఆహారము దొరికినది. చాల సంతోషముగా నున్నది.

8. కీర్తన.

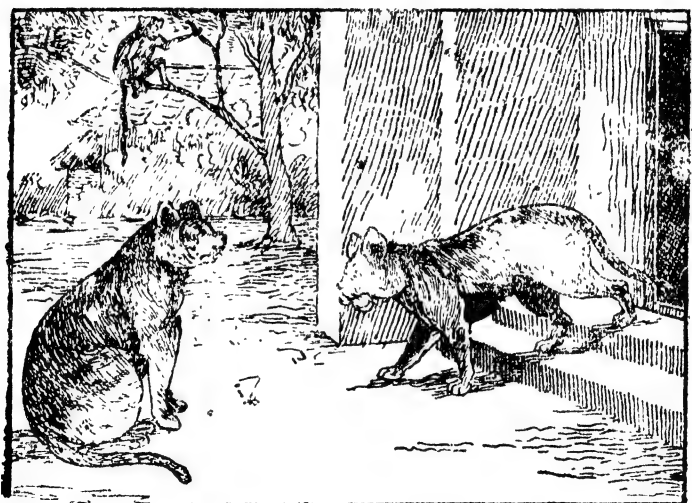
పెద్దవారి మాటలన్ | వినక తిరుగు వారికిన్
ఎద్దియైన హానివచ్చు | నిస్తితపుడెన్నఁడున్ || పెద్ద||
తల్లిమాట వినక మేక | పిల్ల యడవికేగి తో
డేళ్ల వాతబడియె తోటి | పిల్లలన్ని యుండగాన్ || పెద్ద||

9. లెక్కలు.

1. తోడేలునోటిలో ఆలు పండ్లున్నవి. దాని తోడేళ్ళి కెన్ని పండ్లుండును ?

2. తోడేలునకు నాలుగుకాళ్లు. కాలికి 'నాలుగు గోళ్లు' మొత్తమెన్ని గోళ్లు కలవు ?
3. మేడపిల్లకు తోడేలునకు గలిసి యెన్ని కాళ్లు ?
4. మేడపిల్ల కొక్కచెవి తెగిపోయినది. ఇంకెన్నియుండెను ?
5. మేడకు నాలుగుపిల్లలుండెను. ఒక్క దానిని తోడేలు తినెను. ఒక్కటి పాటిపోయినది. ఇంకెన్ని పిల్లలుండెను ?

5. పిల్లులు - రొట్టెముక్క.

1. కథ.

రెండు పిల్లులుకలిసియొకరొట్టెముక్కను దెచ్చికొనెను. దానిని సమముగాఁ బంచుకొనవలసి యుండెను. భాగములు

కుదరక పోట్లాడుకొనుచుండెను. అచ్చటనొకకోతి కన్పడెను. “రొట్టెముక్కను బంచిపెట్టు” మని కోతిని అడిగెను. ఆకోతి దానిని రెండు ముక్కలుగాఁ జేసెను. ఒక త్రాసులో రెండు వైపులను బెట్టెను. త్రాసులో నొకవైపు క్రిందికి దిగెను. ఆ వైపు ముక్కలో సగము కొఱికి తినివేసెను. రెండవవైపు క్రిందికి దిగెను. మఱల నిందులో సగము కొఱికి తినివేసెను. మొదటివైపు క్రిందికి దిగెను. ఇట్లు తూనిక కుదురకుండఁజేసి కోతి రొట్టెముక్క నంతయుఁ దినివేసెను. పిల్లులకు ఏమియు మిగులలేదు.

2. ప్రశ్నలు .

1. పిల్లులు దేనినిఁ చెచ్చికొనినవి ?
2. వానికి పోట్లాట యేల నచ్చినది ?
3. కోతిని యేమనికోరెను ?
4. కోతి యేమిచేసినది ?
5. తుదకు పిల్లులగతి యేమైనది ?

3. సా మె ల లు .

1. కోతి పంచాయతి:—అక్రమపు తీర్పు.
2. కోతి మొగమువాడు:—అందములేనివాడు.
3. పిల్లికి బిచ్చము పెట్టడు:—కొంచెమైనను దానము చేయడు.
4. కోతిచేష్టలు:—ఆకతాయిచేష్టలు.
5. పిల్లినడక:—చప్పుడు కాకుండ నడుచుట.

4. ద్వా యం గు .

1. త్రాసు. 2. కోతిచేయి. 3. పిల్లితోడ.

5. చేతి పని .

1. త్రాసు:—కాగితముతోను పుల్లలతోను.
2. కోతిచేయి:—మట్టితో.
3. పిల్లితోడ:—కాగితముతో.

6. వస్తుపాఠము.

1. పిల్లి మనయిండ్లలోఁ దిరుగు చుండు జంతువు. దీని కాళ్ళక్రింద మెత్తని దిండ్లుండును. పిల్లి నడచు నపుడు కొంచె మైనను చప్పుడుకాదు. ఇది చీకటిలో బాగుగాఁ జూడఁగలదు. దీనిగోళ్ళు పులిగోళ్ళవలె నుండును. వానిని లోనికి ముడిచి కొనఁగలదు.

పిల్లియెలుకలను వేటాడును. అదిమాంసమునుదినను. ఇంటిలోఁ దిరుగుచు మూతలు పడఁగొట్టి పాలు, మీఁగడఁ దినును. దీని కండ్లు పగలు పచ్చగా నుండును. రాత్రులందు నల్లగా నుండును.

2. కోతి వనములోఁ దిరుగు జంతువు. దీనికి మనుష్యులవలె కాళ్ళు చేతులు ఉండును. మొగము కూడ

కొంతవఱకు మనుష్యుని బోలియుండును. దీనికి తోకకలదు. కోతి చెట్లమీఁద పలుగైత్తుగలదు.

కోతి ఫలములను తినును. పండ్లను మనుష్యులవలె జేతి తో నొలిచి ముక్కలు చేసికొని నోటిలో వేసికొనును. ఇది బియ్యము, పప్పులు మొదలగునవి తినును. దీని మెడకింద రెండు తిత్తులుగలవు. ఆహారమును ఆతిత్తులలో నిలువఁబెట్టు కొనును. కోతి తన చిన్న పిల్లలను కడుపున కంటించుకొని పోవును.

7. నాటకము .

మొదటిపిల్లి:—రొట్టెముక్క నీ నోటిలోనే యుంచుకొంటివి.

నాసగము నాకిచ్చివేయుము.

రెండవపిల్లి:—ఇండులోఁ గొట్టి నీకుకొంతయిచ్చెదనురమ్ము.

మొదటిపిల్లి:—అట్లు పనికిరాదు. సమానముగఁబంచి యివ్వ వలెను.

రెండవపిల్లి:—తూచి పంచుట నాచేతగాదు.

మొదటిపిల్లి:—అదుగో ! కోతి వచ్చుచున్నది. దానికి చేతులున్నవి తానులోపెట్టి తూచి పంచి పెట్టగలదు. రొట్టెముక్కను కొనిచేతికిమ్ము.

రెండవపిల్లి:—ఓ కోతిబావా ! మాకు ఈ రొట్టెముక్కను సమానముగాఁ బంచిపెట్టుము.

కోతి:—(తనలో) పంచిసమయము వచ్చినది! మోసపుచ్చి యీ రొట్టెముక్కను మింగివేసెదను. (పైకి.)

ఆ. వె. రొట్టెముక్క కొరకు ఇట్టుల మీరలు
తగవు లాడవలదు దానిపనిని
నేను తీర్చుగలను గాన నా రొట్టె నా
చేతికిచ్చి వినుడు చెప్పినట్లు.

మొదటిపిల్లి:—సరే! అటులనేవి నెదము. మాతగవు తీర్పుము.
రెండవపిల్లి:—రొట్టెముక్క నీయిస్తాము వచ్చినట్లు పంచుము.
(ఇచ్చును.)

కోతి:—ఇష్టము వచ్చినట్లుకాదు. ఇదిగో! తాను. తూచె
దను చూడుడు. (త్రాసులో రెండువైపులఁ బెట్టును.)

రెండవపిల్లి:—కుడివైపుముక్క పెద్దదయినది.

కోతి:—దానికెమిలే సరిచేసెదను (పెద్ద ముక్కలో సగము
తినును)

రెండవపిల్లి:—అయ్యో! ఎడమవైపుముక్క బరువైనది!

కోతి:—ఈముక్కను తగ్గించెదను. (ఇందులో సగముతినును.)

రెండవపిల్లి:—తూనిక కుదురునట్లుగా లేదు.

కోతి:—అవును నిజమే. ఈపనిసాగదు. (అనిరెండుముక్కలు
తినివేయును)

మొదటిపిల్లి:—మాకేదీ? రొట్టె?

కోతి:—కుదురనప్పుడు ఏమిచేయగలము. ఇటువంటి అహం
రము నెన్నడును దెచ్చికొనకుడు. లేచి పొండు (అని
వెళ్ళిపోవును.)

రెండవపిల్లి:—చీ! మన తెలివితక్కువ ఎంతవఱకుఁదెచ్చినది.

తే. గీ. కష్టనిష్ఠురములఁబడి కాంచినట్టి
 రొట్టెముక్కను కోరికిఁ బెట్టి మనము
 చేతులాడించుకొనుచు జింతతోడఁ
 బోవవలసెను చూచితే సోరు ఫలము.

మొదటిపిల్లి:—మనబుద్ధితక్కువకు మనమే చెంపలువాయించు
 కొనవలెను. (రెండుపిల్లులుపోవును.)

8. కీర్తన.

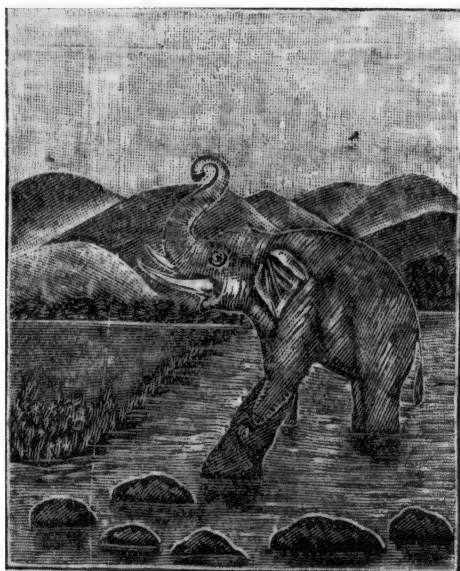
సోరునష్టము పొందులాభము పుడమి నెవ్వరికిన్
 లేదులాభముఁ బొందువారలు సోరుగాంచినప్పట్టన్ ||పోరు||
 కోరి రొట్టెను దెచ్చికొన్నను కుడువగల్గెనే పిల్లులున్
 తారుమారుగ గోతిమెక్కఁగ దారిబట్టుట చూడమే ||పోరు||

9. రెక్కలు.

1. త్రాసులో రెండు రొట్టెముక్కలున్నవి. ఒకటి
 పదితులములు. ఇకొకటి పదితులములు. రెండును
 గలసి యెన్ని తులములు?
2. పదితులములముక్కలో నాలుగుతులములు కొటి
 కెను. మిగిలిన దెన్నితులములు?
3. త్రాసుపళ్ళెమునకు పది త్రాళ్ళు కట్టబడియున్నవి.
 రెండుపళ్ళెముల కెన్నిత్రాళ్ళు?
4. తొమ్మిదితులముల రొట్టెను మూడు సమానపు
 ముక్కలు చేసిన ఒక్కొక్కముక్క ఎన్నితులము
 లుండును?

6. యేనుంగు - మొసలి.

1. కథ.

ఒక అడవిలో, బెద్ద చెఱువు ఉన్నది. ఆ చెఱువులో నొక మొసలి యుండెను. ఆ చెఱువులోని నీరు త్రాగుటకు గొన్ని యేనుగులు వచ్చెను. అందులో ఒక యేనుగు చాల బలముగలది. అది చెఱువులో దిగి తొండముతో నీళ్ళుపీల్చి చిమ్ముచుండెను. చెఱువంతయు గలియఁ దిరుగుచుండెను.

ఏనుగుపాదము మొసలిమీఁదఁ బడెను. మొసలికిఁ జాల గోపము వచ్చినది. అది యేనుగుకాలు పట్టుకొనెను. ఏనుగు కాలు విదలించెను. మొసలి విడువలేదు. ఏనుగు బలముకొద్ది లాగెను. మొసలిని కదిలించలేకపోయెను.

ఇట్లు చాలదినములు పోరాటము జరిగెను. ఏనుగునకు ఆహారము లేదు. ఏనుగు బలము తగ్గిపోయెను. చివఱకుఁ జేయునది లేక దేవునిఁ బ్రార్థించెను. దేవుఁడు చక్రమును బంపి మొసలినిఁ జంపెను. ఏనుగును రక్షించెను.

2. ప్రశ్నలు.

1. మొసలి ఎచ్చటనుండెను ?
2. ఏనుగు ఏమిచేసినది ?
3. మొసలికిఁ గోప మెందుకు వచ్చెను ?
4. ఏనుగు బల మేల తగ్గిపోయెను ?
5. చివఱకు ఏనుగు ఏమిచేసినది ?
6. దేవుఁడు వచ్చి యేమిచేసెను ?

3. సామెతలు.

1. ఏనుగు బలము :—మిగుల బలముకలది.
2. మొసలి పట్టు :—ఎంతకును విడువనిపట్టు.
3. చెఱువంత విస్తరి :—చాల పెద్ద ఆకు.

4. డ్రాయింగు.

1. ఏనుగుకాలు. 2 మొసలినోరు.

5. చేతి పని.

- 2 ఏనుగుకాలు:—మట్టితో జేయవలెను.
2. మొసలినోరు:—అట్టితో గత్తిరించవలెను.

6. పుస్తక పాఠము.

1. ఏనుగు:—ఇది జంతువులన్నిటిలో మిగుల బలము గలది. దీనిశరీరము చాలపెద్దది. ఏనుగు మాంసమును తినదు. ఆకులు, రెల్లు ఉలవలు, సెనగలు, మొదలగు గట్టి ధాన్యములను తినును. తుండము చివట సన్నని ప్రేలుండును. దానితో నేలమీదినుండి సూదికూడ ఎత్తగలగు. దీని చెవులు చేటలవలెఁ బెద్దవిగ నుండును. కన్నులు చాల చిన్నవి. మగ యేనుగునకు రోకలియంత దంతములు రెండుండును.

2. మొసలి:—మొసలి నీటిలో దిరుగు జంతువు. నీటిలో నున్నపుడు ఎత్త పెద్ద జాతువునైనను బట్టుకొని యీడువఁ గలగు. నీటివెలుపల దీనిబలము అక్కఱకురాదు. దీనినోరు చాల పెద్దది. నోటిలో వంకఱతోట లుండును.

7. నాటకము .

పెద్దఏనుఁగు:—ఓ ఏనుఁగులారా !

తే. గీ. ఉదయముననుండి అడవిలోఁ జెదరకుండ

తిరిగియుంటిమి, అదిగో! దగ్గఱన చెఱువు

గలదు, దానిలో నీరుఁ ద్రాగవలయు

బోవుదమురండు మసకింకఁ బ్రొద్దులేదు.

చిన్నఏనుఁగులు:—అవును, అది చాల పెద్ద చెఱువు. దీనిలో

ఈదలాడవచ్చును. నీరుఁ ద్రాగవచ్చును. ఎండలోఁ

దిరిగిన ఆయాస మంతయును దీఱును.

పెద్దఏనుఁగు:—ఏనుఁగులారా ! నేను చెఱువులో ఈదు

చున్నాను. మీలో ఎవరైనను సరే! నన్ను ముట్టు

కొనుండు. (ఒకదాని వెనుక నొకటి చెఱువులో

దుముకును.)

మొసలి:—(తనలో) నేను చాలకాలమునుండి ఈ మడుగులో

ఉన్నాను. నేడు ఏనుఁగుల గుంపువచ్చి చెఱువును

గలఁచివేయు చున్నవి. నాకు నిలుచుటకుఁ దావు.

లేకున్నది.

తే. గీ. నీటిలోనుండి అవలకు దాటి చనిన

గవ్వకేళియు నేఁ గొఱగాను నిజము

తనదు బలముకన్నను మీచు స్థానబలము

కాన నేనుఁగు బట్టెడఁ గదలకుండ.

(పట్టుకొనును.)

పెద్దవనుఁగు:—నా ముందుకాలును ఏదియో పట్టుకొనినది.
తొండముతో గుంజి పాఱవేసెదను. (లాగును.)

చిన్నవనుఁగులు:—(బడ్డన కెక్కిపోవును.)

మొసలి:—అబ్బా! ఈ యేనుఁగునకు ఎంత బలమున్నది!
నీటిలో నుండుటచేత నన్ను ఏమియుఁ జేయలేక
పోయెను. నేలమీఁద నున్నయెడల ఒక్క నిముస
ములోఁ జంపి వేసియుండును.

పెద్దవనుఁగు:—ఓహో! ఇది మొసలి. దీనికి స్థావర
మున్నది! బడ్డనకు లాగుటకుఁ బ్రయత్నించెదను.
(లాగును.)

మొసలి:—ఏనుఁగు మంచి ఉపాయమును ఆలోచించినది.
నన్ను బడ్డన కీడ్చుచున్నది. నేను దీనిని నీటిలోనికి
లాగెదను. (నీటిలోనికి లాగును.)

పెద్దవనుఁగు:—ఇక నా శక్తి చాలదా.

ఆ. వె. మొసలి గెలువలేను ముందుకాలినిఁ బట్టి
యీడ్చుచుండె బెండు నీడ్చినట్లు
ఎంతోఁ బరువుగల్గు ఇనుముకూడను నీటి
లోనఁ జేలికగును పూవి యీడ్చు.

మొసలి:—ఈ యేనుఁగు నాకు లొంగిపోయినది. దీనిని నీటి
యడుగుజుకుఁ దీసికొని పోయెదను. దీని మాంసము
నాకు జాలదినములు ఆహారమగును. (లాగును.)

పెద్దవనుఁగు:-ఇక నేను బ్రదుకుట కల్ల. ఇక నన్ను దేవుఁడే రక్షింపవలెను. శ్రీహరిని బ్రార్థించెదను.

ఆ. వె. బలము తూలిరోయె బ్రాణముల్ నిలువవు
మొసలి నీట్రుగోన ముంచుచుండె
నీవె దిక్కునాకుఁ బోవవే శ్రీహరి!
వేడికొనెద భక్తితోడ నిన్ను.

శ్రీహరి:—ఎవరో భక్తులు నన్నుఁ బిలుచుచున్నారు. (అలోచించి) మడుగులోనుండి ఏనుఁగు మొఱలు పెట్టుకొని చున్నది. పాపము మొసలి ఏనుఁగును జంపుచున్నది. ఏనుఁగునకు నాయందు జాలభక్తిగలదు. రక్షించెదను.

తే. గీ. చక్రమా ! పోయి మొసలిని జంపివేసి
నన్ను దైన్యముతో వేడుచున్నయట్టి
ఏనుఁగును రక్షణముసేయు మిపుడుపామ్మ
తడవుచేసిన బ్రాణముల్ దక్కవికను.

పెద్దవనుఁగు:—అమ్మా ! దయామయుఁడగు శ్రీహరి నన్ను బ్రతికించినాఁడు. ఇదిగో! చక్రమువచ్చి మొసలిని రెండు తుండెములు చేసినది. ఇక బడ్డనకుఁబోయిబ్రదికెదను. ఇక ఎప్పుడును శ్రీహరిని ధ్యానించుకొనెదను.

(పోవుచు.)

8. కి ర్త న .

కసవుమేసి జలంబు దావగ - గహనమందలి చెఱ్ఱులో
ముసలి యేనుగు కాలిక్రిదను - మకరినిబడదొక్కితా
మొసలినోటికిఁ బక్కి- యాకరి - మొఱలువెట్టివలెమతో
బిసరుహొడ్డును పంపె జక్రిము-బీచమడంగ నక్రమున్.

9. లెక్కలు .

1. ఏనుగునకు 4 కాళ్ళు కాలికి 5 గోళ్లుండును. నాలుగు కాళ్ళకు గోళ్ళెన్ని?
2. మొసలికి పైపండ్లు 6. క్రిందిపండ్లు నాలుగు. ఏనుగును బట్టినపుడు 2 పండ్లు విరిగినవి. ఇక నోటిలో నెన్ని పండ్లున్నవి ?
3. బందరునుండి బెజవాడకు 42 మైళ్ళ దూరము. ఏనుగు గంటకు 14 మైళ్ళు నడచును. బందరునుండి బెజవాడకు ఎన్నిగంటలలోఁ జేరగలదు ?
4. ఏనుగు పీపు మీద 16 మళ్ళు వెండి, 2 మళ్ళు బంగారము, 1 మణుగు రాగి, 1 అర్థమణి ఇరుము, అర్థమణుగు సీసము వేయబడినది. దానిపైకి వినమొత్తము బరువెంత ?

